

PISA 2018 – uvoľnené
úlohy z oblasti
finančnej gramotnosti

NÁKLADY NA PREVÁDZKU AUTA

Pán Kováč si zobral pôžičku na kúpu auta pre svoju rodinu. Pôžička má nemennú úrokovú sadzbu.

Jednu položku nákladov pána Kováča budú tvoriť mesačné splátky pôžičky. Ďalšie náklady na prevádzku auta budú náklady na benzín a náklady na opravy a údržbu auta.

Náklady na prevádzku auta - otázka:

Niektoré náklady vzrastú, ak bude rodina používať auto častejšie, ale ďalšie náklady sa nezmenia.

Pri každej položke nákladov v tabuľke klikni na **Vzrastú** alebo **Nezmenia sa** a vyjadrí tak, čo sa pravdepodobne stane, ak bude rodina používať auto častejšie.

Čo sa pravdepodobne stane s nákladmi, ak bude rodina používať auto častejšie?	Vzrastú	Nezmenia sa
Mesačné splátky pôžičky	☐	☐
Náklady na benzín	☐	☐
Náklady na opravy a údržbu	☐	☐

Náklady na prevádzku auta – zámer otázky:

Táto otázka od žiakov vyžaduje, aby rozlíšili medzi fixnými a variabilnými nákladmi spojenými s prevádzkou auta. Pochopenie týchto pojmov je jedným z dôležitých prvkov v plánovaní financií pre jednotlivca alebo jeho rodinu. Otázka je v oblasti procesov zaradená do skupiny „Analýza informácií vo finančnom kontexte“ z toho dôvodu, že žiaci by mali vedieť rozpoznať aj to, čo nie zrejmé na prvý pohľad a pochopiť, aký dopad má na rôzne typy výdavkov častejšie používanie auta.

Náklady na prevádzku auta - správna odpoveď na otázku:

Odpoveď bola vyhodnotená ako správna, ak žiak vybral: Nezmenia sa, Vzrastú, Vzrastú – v tomto poradí.

Náklady na prevádzku auta – charakteristika a zaradenie otázky:

Názov úlohy	Náklady na prevádzku auta
Kód úlohy	F001Q01
Obsah	Plánovanie a hospodárenie
Kognitívny proces	Analýza informácií vo finančnom kontexte
Kontext	Domácnosť a rodina
Typ otázky	Otázka s výberom odpovede – automatické skórovanie
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	3

HUDOBNÁ APARATÚRA

Karin požiadala svoju banku o pôžičku 2 000 zedov na kúpu hudobnej aparatúry.

Karin si môže vybrať, či bude splácať pôžičku dva roky alebo tri roky. Ročná úroková sadzba pre pôžičku je v oboch prípadoch rovnaká.

V tabuľke sú uvedené podmienky splácania pôžičky 2 000 zedov na **dva** roky.

Doba splácania	Mesačná splátka (v zedoch)	Splátky spolu (v zedoch)	Celkové zaplatené úroky (v zedoch)
dva roky	91,67	2200,08	200,08

Hudobná aparatúra - otázka:

Ako sa budú podmienky splácania pôžičky 2 000 zedov na **tri** roky líšiť od podmienok splácania počas dvoch rokov?

Klikni buď na **Pravdivé** alebo **Nepravdivé** pri každom tvrdení.

Je tvrdenie o podmienkach splácania pôžičky pravdivé alebo nepravdivé?	Pravdivé	Nepravdivé
Mesačné splátky budú väčšie pri pôžičke na tri roky.	☐	☐
Celkové zaplatené úroky budú väčšie pri pôžičke na tri roky.	☐	☐

Hudobná aparatúra – zámer otázky:

Táto otázka vyžaduje od žiakov, aby rozlíšili aký vplyv bude mať predĺženie obdobia splácania úveru z dvoch na tri roky, na mesačné splátky a na celkovú výšku úrokových platieb, ak sa ročná úroková sadzba nezmení. Keďže úver je v súčasnosti pre mladých ľudí ľahko dostupný a v niektorých krajinách je možné vziať si úver priamo pri nákupe, je veľmi dôležité, aby rozumeli tomu, čo je princípom pôžičiek. Ak uvedenému princípu porozumejú, môžu robiť rozhodnutia o tom, ktorá voľba je pre nich v situáciách o ktorých majú dostatok informácií najlepšia. Ide o problém, s ktorým môžu byť žiaci konfrontovaní už v blízkej budúcnosti. A to napríklad vtedy, ak si budú chcieť kúpiť zariadenie potrebné pre svoje podnikanie alebo vybavenie svojej domácnosti, ktoré budú chcieť využívať dlhšiu dobu. Otázka si vyžaduje, aby žiak preukázal schopnosť vopred plánovať a vyvodil budúce dôsledky svojho rozhodnutia súvisiace s rôznou dĺžkou splácania úveru bez toho, aby si musel vypočítvať konkrétnu hodnotu.

Hudobná aparátúra - správna odpoveď na otázku:

Otázka bola vyhodnotená ako správna, ak žiak vybral: Nepravdivé a Pravdivé – v tomto poradí.

Hudobná aparátúra - charakteristika a zaradenie otázky:

Názov úlohy	Hudobná aparátúra
Kód úlohy	F006Q02
Obsah	Plánovanie a hospodárenie
Kognitívny proces	Analýza informácií vo finančnom kontexte
Kontext	Jednotlivec
Typ otázky	Otázka s výberom odpovede – automatické skórovanie
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	4

VÝPIS Z BANKOVÉHO ÚČTU

Každý týždeň prevedie pani Občanová 130 zedov na bankový účet svojho syna.

V Zedlande si banky účtujú poplatok za každý prevod.

V novembri 2011 dostala pani Občanová z banky tento výpis o stave účtu.

ZEDBANKA				
Výpis pre: <i>pani Občanová</i>		Typ účtu: <i>bežný</i>		
Mesiac: <i>november 2011</i>		Číslo účtu: <i>Z0005689</i>		
Dátum	Opis transakcie	Kreditné operácie	Debetné operácie	Debetné operácie Zostatok
1. nov.	Počiatočný stav			1780,25
5. nov.	Mzda	575,00		2355,25
5. nov.	Prevod		130,00	2225,25
5. nov.	Poplatok za prevod		1,50	2223,75
12. nov.	Mzda	575,00		2798,75
12. nov.	Prevod		130,00	2668,75
12. nov.	Poplatok za prevod		1,50	2667,25
13. nov.	Výber		165,00	2502,25
19. nov.	Mzda	575,00		3077,25
19. nov.	Prevod		130,00	2947,25
19. nov.	Poplatok za prevod		1,50	2945,75
26. nov.	Mzda	575,00		3520,75
26. nov.	Prevod		130,00	3390,75
26. nov.	Poplatok za prevod		1,50	3389,25
27. nov.	Výber		180,00	3209,25
27. nov.	Výber (nájomné)		1200,00	2009,25
30. nov.	Úrok	6,10		2015,35

Výpis z bankového účtu - otázka č. 1:

Aká bola celková suma poplatkov, ktoré si banka účtovala za mesiac november?

Celková suma bankových poplatkov v zedoch:.....

Výpis z bankového účtu – zámer otázky č. 1:

Otázka sa zameriava na to, či žiak dokáže interpretovať údaje uvedené vo finančných dokumentoch, v tomto konkrétnom prípade ide o výpis z bankového účtu. Od žiaka sa očakáva, že dokáže z výpisu identifikovať bankové poplatky a urobiť základný výpočet (sčítanie alebo násobenie). Zámerom otázky je otestovať, či je žiak schopný nájsť na výpise informáciu a rozpoznať, že v dokumente nie je uvedená celková suma, ale súbor jednotlivých transakcií. Uvedené zručnosti sú základom pre správne pochopenie informácií, ktoré žiak získa od poskytovateľov finančných služieb.

Výpis z bankového účtu - správna odpoveď na otázku č.1:

Odpoveď bola vyhodnotená ako správna, ak žiak uviedol, že celková suma je 6,00 zedov.

Výpis z bankového účtu - charakteristika a zaradenie otázky č. 1:

Názov úlohy	Výpis z bankového účtu
Kód úlohy	F010Q01
Obsah	Peniaze a finančné transakcie
Kognitívny proces	Identifikácia finančných informácií
Kontext	Domácnosť a rodina
Typ otázky	Otázka s tvorbou odpovede – automatické skórovanie
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	4

Výpis z bankového účtu - otázka č. 2:

Ďalšie transakcie sa uskutočnili 3. decembra:

- Na účet pani Občanovej bola vložená mzda 575 zedov.
- Pani Občanová previedla 130 zedov na synov účet.

Pani Občanová neurobila 3. decembra žiadne iné transakcie.

Aký bol jej nový zostatok na bankovom účte pri uzávierke 3. decembra?

Zostatok v zedoch:.....

Výpis z bankového účtu – zámer otázky č. 2:

Druhá otázka v úlohe VÝPIS Z BANKOVÉHO ÚČTU od žiakov vyžaduje, aby vypočítali zostatok na bankovom účte ak súčasťou zadania sú: termín, pôvodný zostatok a informácia o všetkých transakciách, ktoré sa uskutočnili. Žiaci, ktorých odpoveď bola vyhodnotená ako správna by mali okrem schopnosti sčítať a odčítať príslušné sumy, ktoré sú uložené na účte a ktoré sa z účtu vyplatili preukázať aj to, že dokážu zohľadniť aj poplatky za prevody.

Výpis z bankového účtu - správna odpoveď na otázku č.2:

Za správnu odpoveď na túto otázku sa považuje hodnota 2 458,84, čo je $2\,015,35 + 575 - 130 - 1,50$. Odpoveď bola vyhodnotená ako čiastočne správna v prípade, ak žiak uviedol hodnotu v rozmedzí od 2 458 do 2 459 vrátane (hodnota môže byť zaokrúhlená alebo vyjadrená ako celé číslo zedov, alebo môže obsahovať drobnú chybu vo výpočte, či chybu v prepise). Za čiastočne správnu sa považuje aj taká odpoveď, v ktorej žiak nevzal do úvahy poplatok za prevod (2 460,35 alebo 2 460).

Výpis z bankového účtu - charakteristika a zaradenie otázky č. 2:

Názov úlohy	Výpis z bankového účtu
Kód úlohy	F010Q02
Obsah	Peniaze a finančné transakcie
Kognitívny proces	Analýzu informácií vo finančnom kontexte
Kontext	Domácnosť a rodina
Typ otázky	Otázka s tvorbou odpovede – automatické skórovanie
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	5 –správna a čiastočne správna odpoveď

VOLACIE PROGRAMY

Bohuš žije v Zedlande a má mobilný telefón. V Zedlande sú k dispozícii dva rôzne druhy volacích programov.

Program 1

- Na konci každého mesiaca zaplatíte telefónny účet.
- Účet tvorí cena hovorov, ktoré urobíte, **plus** mesačný poplatok.

Program 2

- Vopred si kúpite kredit pre svoj telefón.
- Kredit je platný maximálne jeden mesiac alebo kým ho nepretelefonujete.

Volacie programy – otázka č. 1:

Napíš jednu možnú **finančnú** výhodu používania volacieho programu, ako je **Program 2**.

Volacie programy – zámer otázky č. 1:

V úlohe VOLACIE PROGRAMY sa od žiaka vyžaduje, aby analyzoval informácie viažuce sa k situácii, s ktorou sa už stretol alebo sa čoskoro stretne, podobne ako väčšina mladých ľudí vo veku 15 rokov – výber volacích programov do mobilných telefónov. V prvej otázke sa od žiaka vyžaduje, aby objasnil možnú finančnú výhodu predplateného volacieho programu. Žiaci by si mali uvedomiť, že v prípade predplateného volacieho programu sa neplatia mesačné poplatky, alebo že predplatený volací program môže pomôcť užívateľovi mobilného telefónu v tom, aby neprekročil stanovený limit výdavkov.

Volacie programy - hodnotenie otázky s tvorbou odpovede:

Správna odpoveď

Kód 11: Súvisí s uľahčením plánovania ALEBO udržania stanoveného rozpočtu.

- Viete presne, koľko to bude stáť.
- Vopred sa môžete rozhodnúť, koľko si môžete dovoliť minúť.
- Pomáha vám to lepšie si plánovať financie.
- Znamená to, že nemôžete prekročiť svoj limit.
- Nebudete prekvapení vysokými účtami na konci mesiaca.
- Kúpite len taký kredit, aký potrebujete.

Kód 12: Súvisí s neplatením mesačného poplatku (ako v Programe 1).

- Nemusíte platiť mesačný poplatok.

Nesprávna odpoveď

Kód 00: Iné odpovede

- Je to lacnejšie. [Nie je uvedené vysvetlenie.]

- Môžete používať telefón pokým nevyprší platnosť kreditu. [Zopakované zadanie.]
- Platíte len za uskutočnené hovory. [na rozdiel od Programu 2]

Volacie programy - charakteristika a zaradenie otázky č. 1:

Názov úlohy	Volacie programy
Kód úlohy	F028Q02
Obsah	Plánovanie a hospodárenie
Kognitívny proces	Analýza informácií vo finančnom kontexte
Kontext	Jednotlivec (osobné financie)
Typ otázky	Otázka s tvorbou odpovede – hodnotené expertom
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	3

Volacie programy - aktualizácia informácií v podnete pre otázku č. 2:

Program 1

Bohuš sa rozhodne používať Program 1. Teraz sa musí rozhodnúť, ktorého mobilného operátora si vyberie.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené bližšie informácie o štyroch rôznych mobilných operátoroch, ktorí ponúkajú Program 1. Všetky ceny sú v zedoch.

	Operátor 1	Operátor 2	Operátor 3	Operátor 4
Mesačný poplatok (v zedoch)	20	20	30	30
Cena za minútu hovoru (v zedoch)	0,27	0,25	0,30	0,25
Počet voľných minút na mesiac	90	90	60	60
Cena SMS správy (v zedoch)	0,02	0,02	zadarmo	0,01
Počet bezplatných SMS správ na mesiac	200	100	neobmedzený	200

Volacie programy - otázka č. 2:

Ktorý mobilný operátor má pre Bohuša cenovo najvýhodnejšiu ponuku?

- ☐ Operátor 1
- ☐ Operátor 2
- ☐ Operátor 3
- ☐ Operátor 4

Volacie programy – zámer otázky č. 2:

Druhá otázka v úlohe VOLACIE PROGRAMY sa zameriava na schopnosť žiaka vybrať si volací program, ktorý je pre konkrétneho jednotlivca najvýhodnejší. Od žiaka sa očakáva, aby porovnal ponuky rôznych mobilných operátorov. Volacie programy by mal posúdiť z rôznych pohľadov, ako sú napríklad paušálne poplatky, poplatky za hovory a poplatky za správy. Na základe týchto informácií by mal vybrať operátora, ktorý poskytuje najvýhodnejšiu ponuku pre konkrétne vyjadrené potreby.

Volacie programy - správna odpoveď na otázku č. 2:

Odpoveď bola vyhodnotená ako správna, ak žiak označil možnosť Operátor 2, ktorý má pre Bohuša cenovo najvýhodnejšiu ponuku.

Volacie programy - charakteristika a zaradenie otázky č. 2:

Názov úlohy	Volacie programy
Kód úlohy	F028Q03
Obsah	Plánovanie a hospodárenie
Kognitívny proces	Analýza informácií vo finančnom kontexte
Kontext	Jednotlivec (osobné financie)
Typ otázky	Otázka s jednoduchým výberom odpovede
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	3

ZVONENIA DO MOBILU

Karol vidí v časopise pre tínedžerov takúto reklamu.

Získaj zvonenia **Drzá opica™** do svojho mobilu.

Tvoj telefón bude vydávať opičie zvuky, keď ti budú volať priatelia.

Získaj jedno TERAZ iba za 3 zedy*

Pošli SMS v tvare OP na 13 45 67

* Každé zvonenie stojí 3 zedy. Odoslaním SMS v tvare OP na číslo 13 45 67 zákazník súhlasí, že bude každý deň dostávať iný tón zvonenia Drzá opica™. Zákazník môže kedykoľvek zrušiť zmluvu odoslaním SMS v tvare STOP na číslo 13 45 67. Poplatok za zrušenie je 5 zedov.

Zvonenia do mobilu - otázka:

Karolovi ostal v mobile kredit 30 zedov.

Pošle SMS v tvare OP na číslo 13 45 67.

Karol už **nepoužije** svoj mobil na telefonovanie alebo posielanie SMS správ. Ani si **nedobije** žiadny ďalší kredit.

Aký bude Karolov kredit v mobile presne o týždeň?

Kredit v zedoch:.....

Zvonenia do mobilu – zámer otázky:

V tejto otázke by mali žiaci zamerať svoju pozornosť na informáciu, ktorá je uvedená drobným písmom a správne ju interpretovať. Mala by to byť pre žiakov základná informácia, z ktorej by mali pochopiť, aké sú podmienky ak si zakúpiu uvedenú službu, a aký bude ich dopad na celkové výdavky. V roku 2012, keď vznikla táto otázka, išlo o veľmi aktuálnu situáciu. Aj keď reklamy na vyzváňacie tóny môžu byť v jednotlivých krajinách odlišné, ich forma je však veľmi podobná. Do tejto kategórie môžeme okrem vyzváňacích tónov zahrnúť tiež digitálne hry a rôzne aplikácie. Táto otázka je zaradená do kategórie „Pochopenie a uplatnenie vedomostí o financiách“, pretože ak ju chce žiak správne vyriešiť, musí preukázať, že dokáže uskutočniť základné výpočty (násobenie a odčítanie),

a pritom vziať do úvahy aj rôzne ďalšie prvky, ktoré nemusia byť na prvý pohľad viditeľné (ak si zákazník kúpi vyzváňací tón súhlasí s tým, že dostane a – aj zaplatí – každý deň ďalší vyzváňací tón). V tejto úlohe sa tiež kladie dôraz na skutočnosť, že mladí ľudia už začínajú robiť samostatné finančné rozhodnutia a pracujú so svojím vlastným rozpočtom. Svojím neuváženým rozhodnutím, nakúpiť za 3 zedy bez toho, aby si najskôr prečítal text, ktorý je uvedený drobným písmom v dolnej časti, by žiak prišiel minimálne o 8 zedov, a to aj v prípade, ak by svoju chybu hneď napravil.

Zvonenia do mobilu - správna odpoveď na otázku:

Odpoveď žiaka bola vyhodnotená ako správna ak uviedol hodnotu 9 alebo 6 a rozlíšil možnú nejednoznačnosť v tom, kedy dostane prvé alebo posledné zvonenie.

Zvonenia do mobilu - charakteristika a zaradenie otázky:

Názov úlohy	Zvonenia do mobilu
Kód úlohy	F035Q01
Obsah	Finančné prostredie
Kognitívny proces	Pochopenie a uplatnenie vedomostí o financiách
Kontext	Jednotlivec (osobné financie)
Typ otázky	Otázka s tvorbou odpovede – automatické skórovanie
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	4

NAKUPOVANIE CEZ INTERNET

Tomáš je za počítačom v internetovej kaviarni. Navštívi webovú stránku internetového obchodu, ktorý predáva športové potreby. Aby zaplatil za futbalovú loptu, uviedol informácie o svojej platobnej karte.

Nakupovanie cez internet – otázka:

Keď nakupuješ tovar cez internet, bezpečnosť finančných informácií je veľmi dôležitá.

Napíš jednu vec, ktorú mohol Tomáš urobiť, aby zvýšil bezpečnosť, keď platil za futbalovú loptu cez internet.

Nakupovanie cez internet – zámer otázky:

Otázka NAKUPOVANIE CEZ INTERNET od žiakov vyžaduje, aby sa vyjadrili k možným rizikám, ktoré so sebou prináša realizovanie online finančných transakcií s využitím počítačov, ktoré sú dostupné širokej verejnosti a uvedené riziká zhodnotili. Využívanie internetových kaviární už v rozvinutých krajinách nie je až také obľúbené, ako v období vzniku tejto položky a jej zaradenia do testovania. Mladí ľudia sa však aj v súčasnosti delia o svoje počítače so svojimi kamarátmi, môžu mať príležitosť platiť online na miestach s počítačmi používanými širokou verejnosťou, prípadne majú možnosť využívať verejnú sieť wi-fi na prezeranie ale aj zadávanie osobných údajov. V prípade otázky NAKUPOVANIE CEZ INTERNET, sú všetky potrebné informácie súčasťou otázky. Avšak na to, aby bola odpoveď vyhodnotená ako správna, musí žiak preukázať schopnosť určiť, čo je dôležité a vyhodnotiť dôsledky svojich aktivít. Za správne sa považujú rôzne typy odpovedí, v ktorých žiak uvedie napríklad: uprednostnenie zabezpečeného počítača namiesto počítača, ktorý môže využívať široká verejnosť, využitie iných, bezpečnejších spôsobov platby online, alebo využitie dôveryhodnej webovej stránky.

Nakupovanie cez internet - hodnotenie otázky s tvorbou odpovede:

Správna odpoveď

Kód 11: Vzťahuje sa na použitie radšej bezpečného počítača, ako počítača na verejnom mieste.

- Použiť osobný (alebo súkromný) počítač.
- Urobiť to doma.
- Použiť počítač, v ktorom nie je aktívny cookies (softvér na identifikáciu návštevníka webovej stránky - poznámka prekladateľa).
- Ubezpečiť sa, že nikto nepozera.
- Po uskutočnenom nákupe zmazať históriu prehliadača.
- Nemal to robiť na verejnom mieste a na verejnom počítači.

Kód 12: Súvisí s iným spoľahlivým spôsobom platby cez internet.

- Použiť PayPal.
- Použiť spoľahlivý spôsob platby cez internet prostredníctvom tretej strany. [Tu môže byť uvedený spôsob špecifický pre vašu krajinu.]
- Kúpiť si predplatenú bankovú kartu a tak jeho bankové podrobnosti nebudú zobrazené.

- Kód 13: Súvisí s používaním dôveryhodných / pravých / overených webových stránok.
- Predtým ako vykonal platbu, mohol overiť, či má webová stránka bezpečnostný certifikát.
 - Skontrolovať on-line recenzie na internete, aby videl, či je stránka dôveryhodná.
 - Uistiť sa že je to https stránka.
 - Uistiť sa, že je to bezpečná webová stránka.

Nesprávna odpoveď

- Kód 00: Iné odpovede
- Nekupovať futbalovú loptu.
 - Ísť do obchodu a použiť hotovosť. [*Netýka sa platby **cez internet**.*]
 - Použiť bankovú kartu svojich rodičov. [*Nezvyšuje bezpečnosť.*]
 - Použiť inú bankovú kartu. [*nedostatočné*]

Nakupovanie cez internet –charakteristika a zaradenie otázky:

Názov úlohy	Nakupovanie cez internet
Kód úlohy	F036Q01
Obsah	Finančné prostredie
Kognitívny proces	Vyhodnotenie finančných otázok a problémov
Kontext	Spoločnosť
Typ otázky	Otázka s tvorbou odpovede – hodnotené expertom
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	4

ZMLUVA NA MOBILNÝ TELEFÓN

Adam chce mobilný telefón, ale nemá dosť rokov na to, aby podpísal zmluvu.

Mama kúpi Adamovi mobilný telefón a podpíše zaňho ročnú zmluvu.

Adam súhlasí, že bude mesačne platiť účet za telefón.

Po 6 týždňoch Adamova mama zistí, že účet **nebol** zaplatený.

Zmluva na mobilný telefón - otázka:

Je každé z tvrdení o účte za mobilný telefón pravdivé alebo nepravdivé?

Klikni buď na **Pravdivé** alebo **Nepravdivé** pri každom tvrdení.

Je tvrdenie o účte za mobilný telefón pravdivé alebo nepravdivé?	Pravdivé	Nepravdivé
Adamova mama je právne zodpovedná za platenie účtu.	☐	☐
Predajňa mobilných telefónov musí zaplatiť účet, ak to neurobí Adam a jeho mama.	☐	☐
Účet nemusí byť zaplatený, ak Adam vráti mobilný telefón do predajne.	☐	☐

Zmluva na mobilný telefón – zámer otázky:

Ak má žiak na túto otázku odpovedať správne, mal by porozumieť zákonným podmienkam zmlúv týkajúcich sa finančných produktov a mal by vedieť odhadnúť možné finančné dopady na iných (Adamova mama) ak sa neplnia zmluvné záväzky (ak Adam nezaplatí účet za telefón). Aj napriek tomu, že mladí ľudia vo veku 15 rokov ešte nemôžu podpísať zmluvu, je pravdepodobné, že v krátkodobom časovom horizonte budú čeliť rôznym právnymi záväzkom a ich finančným dopadom.

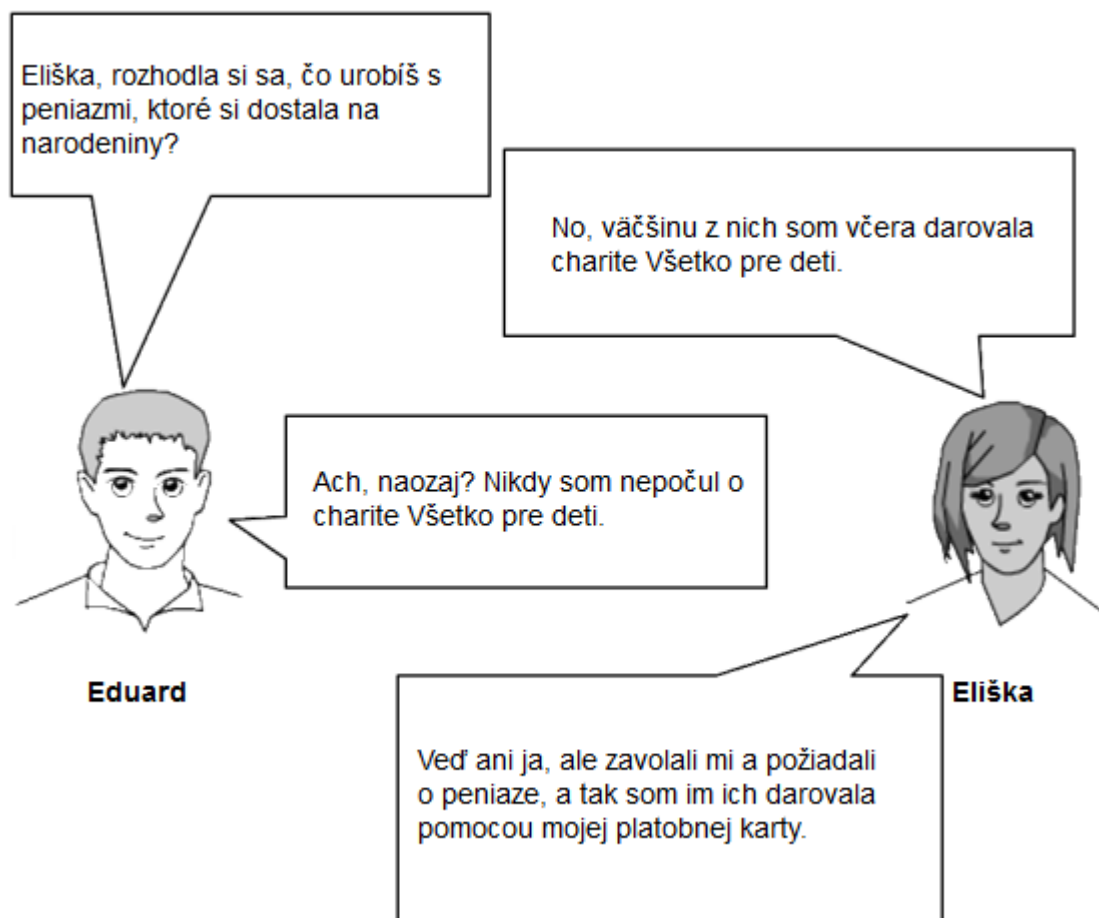
Zmluva na mobilný telefón - správna odpoveď na otázku:

Odpoveď žiaka bola vyhodnotená ako správna, ak označil možnosti: Pravdivé, Nepravdivé a Nepravdivé v tomto poradí.

Zmluva na mobilný telefón – charakteristika a zaradenie otázky:

Názov úlohy	Zmluva na mobilný telefón
Kód úlohy	F062Q01
Obsah	Finančné prostredie
Kognitívny proces	Vyhodnotenie finančných otázok a problémov
Kontext	Domácnosť a rodina
Typ otázky	Otázka s výberom odpovede – automatické skórovanie
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	2

PRISPIEVANIE NA CHARITU

Prispievanie na charitu - otázka:

Vysvetli, prečo Eliška finančne riskovala, keď dala tento dar.

Prispievanie na charitu – zámer otázky:

V tejto otázke by mali žiaci preukázať, že rozumejú, prečo Eliška riskovala keď poskytla údaje o svojej platobnej karte neznámemu volajúcemu. Vzhľadom k tomu, že žiaci majú možnosť stretnúť sa s podobnými žiadosťami vo forme rôznych zbierok prezentovaných na ulici alebo telefonicky, mali by si byť vedomí rizík, ktoré so sebou môžu podobné aktivity priniesť. Odpoveď žiaka je vyhodnotená ako správna v prípade: - ak je z jeho vyjadrenia zrejmé, že si uvedomil skutočnosť, že volajúci nemusí byť skutočným reprezentantom charity; - a/alebo ak je z jeho vyjadrenia zrejmé, že pochopil, že poskytnutie údajov o platobnej karte neznámym ľuďom môže viesť k zneužitiu karty.

Prispievanie na charitu - hodnotenie otázky s tvorbou odpovede:

Správna odpoveď

- Kód 1: Naznačuje uvedomenie si rizika spojeného s poskytnutím údajov o svojej karte neznámemu volajúcemu.
- Nevie, či volajúci nie je podvodník.
 - Ktokoľvek môže zavolať a predstierať, že pracuje pre charitu.
 - Volajúci by si mohol zobrať viac peňazí než Eliška súhlasila, keďže má všetky informácie o jej bankovej karte.
 - Informácie o bankovej karte by sme nemali hovoriť nikomu, koho nepoznáme.

Nesprávna odpoveď

- Kód 0: Iné odpovede
- Charita nemusí použiť peniaze na výskum. [neoznačí priamo finančné riskovanie Elišky].
 - Nie je to bezpečné [nedostatočné]

Prispievanie na charitu –charakteristika a zaradenie otázky:

Názov úlohy	Prispievanie na charitu
Kód úlohy	F200Q01
Obsah	Finančné prostredie
Kognitívny proces	Vyhodnotenie finančných otázok a problémov
Kontext	Spoločnosť
Typ otázky	Otázka s tvorbou odpovede – hodnotené expertom
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	2

PISA 2018

ZBajk
Úvod

V Zedtowne nedávno predstavili nový program spoločného využívania bicyklov pod názvom ZBajk. Cyklisti si môžu vyzdvihnúť bicykle na jednom bicyklovom stanovišti a keď dojazdia, odovzdať ich na inom.

Ak chceš používať ZBajk, musíš sa stať členom a zaplatiť členské.

Členstvo sa spravuje cez smartfónovú aplikáciu, ako je zobrazené na pravej strane.

Pre zobrazenie jednotlivých cien za každý plán:

- Klikni na „ročné“ pre zobrazenie poplatku za ročné členstvo.
- Klikni na „mesačné“ pre zobrazenie poplatku za mesačné členstvo.
- Zvoľ si počet jazd „1“ v kategórii 61 – 120 minút a „1“ v kategórii 121 alebo viac minút pre zistenie jednotlivých poplatkov.
- Klikni na „Vypočítaj celkovú sumu“ a zisti celkový poplatok.
- Klikni na nové hodnoty a na „Vypočítaj celkovú sumu“ a pozri si rôzne možnosti.

ZBajk
Spoločné využívanie bicyklov

Členské		zedov
☐	ročné	
☐	mesačné	
	počet mesiacov	
Počet jazd	Dĺžka jazd (minúty)	
neobmedzene	do 60	ZADARMO
	61 – 120	
	121 alebo viac	
CELKOVÁ SUMA		

Vypočítaj celkovú sumu

Zbajk – práca s fiktívnou aplikáciou:

V texte, ktorý sa nachádza na začiatku tejto úlohy, sa nachádzajú informácie o tom, ako spoločné využívanie bicyklov funguje a akým spôsobom sa dá spravovať členstvo v tomto programe cez fiktívnu smartfónovú aplikáciu. Budúci členovia programu by mali pochopiť, že poplatok za členstvo sa platí mesačne alebo ročne, a že účastníkom tohto programu môžu byť za každú jazdu v závislosti od jej dĺžky, naúčtované poplatky navyše. Ide o príklad pomerne bežnej štruktúry poplatkov kombinujúcej fixné a variabilné náklady, s ktorými by sa mohli žiaci stretnúť. Nejde iba o program spoločného využívania bicyklov, príkladom môžu byť aj volacie programy v mobilných telefónoch. Žiaci majú možnosť vyskúšať si prácu s aplikáciou a týmto spôsobom zistiť, ako sa môže zmeniť celková suma ak meníme spôsoby využitia programu.

ZBajk - otázka č. 1:

PISA 2018

ZBajk
Otázka 1 / 4

► Ako používať aplikáciu ZBajk

Použi informácie z aplikácie ZBajk na pravej strane. Napiš svoju odpoveď na otázku použitím numerickej klávesnice.

Júlia by chcela používať ZBajk na dochádzanie do práce a z práce počas pracovného týždňa. Jazda do práce jej potrvá 45 minút a jazda domov takisto.

Chcela by tiež používať bicykel dvakrát mesačne cez víkendy na bicyklové výlety, ktoré budú trvať dlhšie ako 3 hodiny.

Aké budú Júliine celkové náklady na jednomesačné členstvo?

Suma v zedoch:

ZBajk
Spoločné využívanie bicyklov

Členské		zedov
☐	ročné	
☐	mesačné	
	počet mesiacov	
Počet jazd	Dĺžka jazd (minúty)	
neobmedzene	do 60	ZADARMO
	61 – 120	
	121 alebo viac	
CELKOVÁ SUMA		

Vypočítaj celkovú sumu

Zbajk – zámer otázky č. 1:

Prvá z otázok úlohy ZBAJK od žiakov vyžaduje, aby s využitím aplikácie určili, koľko zaplatí Júlia za členstvo v programe spoločného využívania bicyklov, ak by rada využívala bicykel na pomerne krátke jazdy počas pracovného týždňa a dve dlhšie jazdy počas víkendu. Obsahovo je táto otázka zaradená do kategórie „Plánovanie a hospodárenie“, pretože žiaci by pri jej riešení mali preukázať schopnosť spojiť rôzne informácie o dôležitých poplatkoch, vychádzajúc z týchto informácií, vybrať z rôznych možností a naplánovať si výdavky.

ZBajk - správna odpoveď na otázku č. 1:

Odpoveď bola vyhodnotená ako správna, ako žiak uviedol hodnotu 32 (mesačné poplatky 20 zedov a 6 zedov za každú jazdu, ktorá bude trvať minimálne 121 minút).

ZBajk – charakteristika a zaradenie otázky č. 1:

Názov úlohy	ZBajk
Kód úlohy	F306Q01
Obsah	Plánovanie a hospodárenie
Kognitívny proces	Pochopenie a uplatnenie vedomostí o financiách
Kontext	Jednotlivec (osobné financie)
Typ otázky	Otázka s tvorbou odpovede – automatické skórovanie
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	4

ZBajk – otázka č. 2:

PISA 2018

ZBajk

Otázka 2 / 4

Ako používať aplikáciu ZBajk

Použi informácie z aplikácie ZBajk na pravej strane. Klikni na jednu z možností a potom napíš svoju odpoveď na otázku použitím numerickej klávesnice.

Júlia chce vedieť, či by bolo lacnejšie zakúpiť si šesť mesačných členstiev alebo jedno ročné členstvo, ak bude používať ZBajk iba šesť mesiacov.

Nezabudni, že Júlia chce jazdiť na bicykli z práce a do práce každý deň (45 minút v každom smere) a dvakrát mesačne po viac než tri hodiny.

Ktoré členstvo je lacnejšie?

☐ ročné členstvo
☐ 6 mesačných členstiev

Koľko by za šesť mesiacov Júlia ušetrila na lacnejšom členstve?

Suma v zedoch:

ZBajk

Spoločné využívanie bicyklov

Členské		zedov
☐	ročné	
☐	mesačné	
	počet mesiacov	
Počet jász	Dĺžka jász (minúty)	
neobmedzene	do 60	ZADARMO
	61 – 120	
	121 alebo viac	
CELKOVÁ SUMA		

Vypočítaj celkovú sumu

Zbajk – zámer otázky č. 2:

V druhej otázke sa od žiakov vyžaduje, aby použili aplikáciu a s jej pomocou porovnali Júliine výdavky v programe spoločného využívania bicyklov za obdobie šesť mesiacov alebo za rok (zadanie je rovnaké ako v prvej otázke - pomerne krátke jazdy počas pracovného týždňa a dve dlhé jazdy počas víkendu). Ročné členstvo, ktoré zahŕňa krátke aj dlhé jazdy stojí 180 zedov.

ZBajk - správna odpoveď na otázku č.2:

Žiaci by mali rozlíšiť, že prvá možnosť je lacnejšia ako 6 mesačných členstiev (120 zedov za mesačný poplatok plus 12*6 zedov za 3-hodinové jazdy počas víkendov). Odpoveď sa teda vyhodnotí ako správna ak žiak označil, že ročné členstvo je lacnejšie a zároveň uviedol, že rozdiel vo výdavkoch pre Júliu predstavuje 12 zedov. Ak žiak iba vybral správnu odpoveď z možností a neuviedol sumu, prípadne uviedol sumu ale nevybral žiadnu z možností, jeho odpoveď bola vyhodnotená ako čiastočne správna.

ZBajk – charakteristika a zaradenie otázky č. 2:

Názov úlohy	ZBajk
Kód úlohy	F306Q02
Obsah	Peniaze a finančné transakcie
Kognitívny proces	Analýza informácií vo finančnom kontexte
Kontext	Jednotlivec (osobné financie)
Typ otázky	Otázka s tvorbou odpovede – automatické skórovanie
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	5 –správna a čiastočne správna odpoveď

ZBajk - otázka č. 3:

PISA 2018

ZBajk
Otázka 3 / 4

Použi údaje z Júliinho účtu na pravej strane. Klikni na jednu z možností a potom napíš svoju odpoveď na otázku použitím numerickej klávesnice.

Júlia sa rozhodla, že vyskúša program na spoločné využívanie bicyklov ZBajk na jeden mesiac. Na konci mesiaca dostala od ZBajk účet zobrazený na obrazovke smartfónu na pravej strane.

Viedla si podrobné záznamy o počte absolvovaných jazd a dĺžke trvania každej z nich. Je si teda istá, že v poplatkoch, ktoré jej boli naúčtované, musí byť chyba.

Ktorý poplatok je nesprávny?

☐ 1-mesačné členstvo – 20 zedov

☐ 10 jazd do 60 minút – 10 zedov

☐ 0 jazd 61–120 minút – 0 zedov

☐ 2 jazdy 121 alebo viac minút – 12 zedov

Aká je celková správna suma na úhradu?

Suma v zedoch:

ZBajk
Spoločné využívanie bicyklov

ČÍSLO ÚČTU 271828

Členské	zedov
1 mesiac	20
Jazdy	
10 do 60 minút	10
0 61 – 120 minút	0
2 121 alebo viac minút	12
CELKOVÁ SUMA NA ÚHRADU	
42	

Zbajk – zámer otázky č. 3:

V tretej otázke by mal žiak nájsť chybu v účte, ktorý bol vystavený pre program spoločného využívania bicyklov.

ZBajk - správna odpoveď na otázku č. 3:

Žiak by mal rozlíšiť, že jazdy trvajúce menej ako 60 minút sú bezplatné a potom správne vypočítať celkovú sumu za úhradu (32). Odpoveď sa vyhodnotí ako správna, ak žiak vybral druhú možnosť (10 jazd do 60 minút – 10 zedov) a zároveň uviedol celkovú sumu 32 zedov. Ak žiak iba správne vybral z možností a neuviedol sumu, alebo uviedol sumu a nevybral žiadnu z možností, odpoveď bola vyhodnotená ako čiastočne správna.

ZBajk – charakteristika a zaradenie otázky č. 3:

Názov úlohy	ZBajk
Kód úlohy	F306Q03
Obsah	Peniaze a finančné transakcie
Kognitívny proces	Identifikácia finančných informácií
Kontext	Jednotlivec (osobné financie)
Typ otázky	Otázka s tvorbou odpovede – automatické skórovanie
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	3 – čiastočne správna odpoveď a 4 - správna odpoveď

ZBajk - otázka č. 4:

PISA 2018

ZBajk
Otázka 4 / 4

Ako používať aplikáciu ZBajk

Použi informácie z aplikácie ZBajk na pravej strane. Klikni na jednu z možností a potom vysvetli svoju odpoveď na otázku.

Júliin kamarát Alex začína novú brigádu, ktorá potrvá 8 mesiacov. Zaregistroval sa v aplikácii ZBajk s ročným členstvom, aby mohol jazdiť do práce a z práce. Jazda trvá od 50 do 65 minút v závislosti od dopravných podmienok.

Bola Alexova voľba ročného členstva z finančného hľadiska správna?

☐ áno
☐ nie

Vysvetli svoju odpoveď.

ZBajk
Spoločné využívanie bicyklov

Členské		zedov
☐	ročné	
☐	mesačné	
	počet mesiacov	
Počet jazd	Dĺžka jazdy (minúty)	
neobmedzene	do 60	ZADARMO
	61 – 120	
	121 alebo viac	
CELKOVÁ SUMA		

Vypočítaj celkovú sumu

Zbajk – zámer otázky č. 4:

V štvrtej otázke tejto úlohy sa od žiakov vyžaduje, aby zhodnotili Alexovu finančnú situáciu. Alex sa zaregistroval v programe spoločného využívania bicyklov s ročným členstvom. To plánuje využívať 8 mesiacov, pričom jeho jazdy môžu presiahnuť 60 minút. Žiaci by mali zhodnotiť dôsledky Alexovho rozhodnutia predplatiť si ročné členstvo a tiež vysvetliť, či išlo o dobrú finančnú voľbu alebo nie. Na základe informácií uvedených v stimule tejto otázky nie je možné jednoznačne určiť, či je výber možnosti, ktorú žiak vybral správna alebo nesprávna. Či ide o dobré alebo zlé rozhodnutie závisí od toho, koľko z Alexových jazd bude trvať dlhšie ako 60 minút. Z toho dôvodu by mali žiaci vysvetliť a zdôvodniť výber jednej z možností (Áno alebo Nie). Ak má byť odpoveď vyhodnotená ako správna, žiak by v nej mal prihliadnuť aj na členský poplatok a možné výdavky, ktoré súvisia s jazdou presahujúcou 60 minút.

ZBajk - hodnotenie otázky s tvorbou odpovede:

Správna odpoveď

Kód 1: Z odpovede je zrejmé, že žiak vzal do úvahy členské poplatky A možné výdavky spojené s jazdou nad 60 minút.

Žiak odpovie „Áno“ a uvedie, že kedykoľvek bude dochádzanie trvať viac ako 60 minút, Alex bude musieť zaplatiť navyše 4 zedy k mesačnému členskému príspevku.

Príklady odpovedí:

- Áno, iba zopár jazd nad 60 minút za mesačné členstvo bude stáť viac ako ročné členstvo.
- Áno, po 5 dlhších jazdách bude stáť mesačné členstvo tak isto.
- Áno, po viac ako 5 jazdách nad 60 minút bude mesačné členstvo drahšie.
- Áno, asi bude mať počas 8 mesiacov toľko/dost jazd nad 60 minút, že by mesačné členstvo stálo viac.
- Áno, nemusí sa obávať, koľkokrát mu jazda bude trvať 65 minút.

Žiak odpovie „Nie“ a uvedie, že si nemôžeme byť, istí koľko dlhších jazd bude potrebovať.

Príklady odpovedí:

- Nie, ak by mal len zopár 65 minútových jazd, mesačné členstvo by bolo lacnejšie.
- Nie, ak by všetky jazdy trvali 50 – 60 minút, ročné členstvo by bolo o dosť drahšie.
- Nie, dopravná situácia môže byť lepšia, než čakal, takže mesačné členstvo by bolo lacnejšie.

Nesprávna odpoveď

Kód 0: Žiak odpovie iba „Áno“ alebo „Nie“, ale nevysvetlí svoju odpoveď.

Žiak odpovie „Nie“, ale poukáže iba na rozdiely vo výdavkoch v súvislosti s členským poplatkom.

- Nie, ročné členstvo je drahšie.
- Nie, ročné = 180 ale 8 mesačné členstvo = 160

Žiak odpovie „Nie“, ale poukáže iba na jazdu trvajúcu do 60 minút.

- Nie, väčšinu času bude jazdiť zadarmo.
- Nie, väčšinu času bude potrebovať na jazdu iba 50 minút.

Žiak odpovie „Áno“, ale zdôvodnenie túto odpoveď nepodporuje.

- Áno, mesačné členstvo stojí menej.
- Áno, väčšinu času bude jazdiť zadarmo.

Iné irelevantné alebo nesprávne odpovede

- Nie, nemusí pracovať 8 mesiacov.
- Áno, je lepšie prísť bezpečne, ako to potom ľutovať.
- Áno, možno ho niektoré dni niekto z práce zvezie domov
- Áno, 8 mesiacov je skoro celý rok.

ZBajk –charakteristika a zaradenie otázky č. 4:

Názov úlohy	ZBajk
Kód úlohy	F306Q04
Obsah	Plánovanie a hospodárenie
Kognitívny proces	Vyhodnotenie finančných otázok a problémov
Kontext	Jednotlivec (osobné financie)
Typ otázky	Otázka s tvorbou odpovede – hodnotené expertom
Úroveň otázky odhadnutá z FT 2018	5